

מסורת הש"ס

(א) [לעיל ה:]; (ב) תוספתא שקלים פ"א [ש"ש]; (ג) [לעיל ה:]; (ד) מגילה יג: כט; שקלים פ"א מ"א; (ה) כלאים פ"ב מ"א כ"ב ד.; (ו) [במדבר כח]; (ז) [צ"ל בשאר עירות],

הגהות הב"ח

(א) גמ' דלימור מחמת חורש הוא דאינקלף ואי לא סיד: (ב) רש"י ד"ה מסוכנין צ"ל במסוכנין: (ג) שם ד"ה הכא כי מחמת חורש הוא הס"ד ואח"כ מה"ד דאינקלף כי וטוהר הס"ד ומה"ד ואי לא סיד: (ד) ד"ה דלי ס"ד מדידה דנעל הבית יהבינן להו אמאי: (ה) תוס' ד"ה כי: כי אם יש חרסית צנייהם שאינה לבן ביניהם דומה שמציין וכו' אין בית הקברות הסיד: (ו) ד"ה אמר כי אנ"ג דליכא חורש ביניהם טהור ומפרש דלינתקא סיד: (ז) בא"ד אי איכא ציון על הטומאה צנייהן: (ח) בא"ד אם לאו על הטומאה ואפילו חורש: (ט):

מוסף רש"י

משמיעין על השקלים. כהנחת בית דין (מגילה כט), בית דין מכריזן שמיאז שקלים לתקעד (שם יג:) ועל הכלאים. לעקור כלאי הורעים הטיבין צין התבואה (שם כט:) שגדלו הורעים קלמ ועץ ניכר ועוקרין אותן משדומיהן כהנחת בית דין (שם יג:).

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

ודלמא טומאה מגואי. ולא צין האילנות ולא נחרש במקום טומאה: (ב) **מסוכנין**. שאין עומדין בשורה אחת סביב הגבולין אלא מעורצין בכל השדה דודאי נחרש כל השדה בשביל האילנות: הא **אמרן אין מרחיקין ציון ממקום טומאה**. וכיון שסמוך לאילנות הציון ודאי בטומאה צין האילנות היא ונחרש בשביל האילנות: **כל מיני דמסא עליה רמיא**. דתלמיד צקי הוא: **מלא אכן אחס מזויינת**. צסיד תחתיה טמא. ומפי מורי הזקן אכן אחת מזויינת שיש סיד על גבה דאינו צריך להרחיק הציון מן האכן לפי שהאכן גבוה על גבי קרקע ורואה את הציון מיד קודם שיהא נוגע בו אבל בשדה מרחיקין לה ציון בסמוך דזמנין לא חוי ציון עד דלתי ונגע ומאהיל: **שפיס**. מזויינות תחתיהן טמא אבל צנייהן אם יש סיד צנייהם על הארץ טמא דמשום ציון הוא: **אע"ג דליכא חורש**. שלא חרש צנייהם מעולם טהור כי ליכא סיד: **אם אין חורש צנייהן טמא**. ואע"ג דליכא סיד לפי שצין את האצנים שמכאן ומכאן לא חשש לצין צינתיים: **הכל**. דקמני כי ליכא חורש טמא כגון סיד שפוף על ראשי אצנים ומרודה לכאן ולכאן צנייהן דאי איכא חורש מחמת חורש הוא (א) דאינקלף שנקלף מן האצנים ונפלו שם צנייהם וטהור ואי לא סיד דציני ציני הוא ומחמת ציון נעשה שם להודיע שיש גם צנייהם טומאה: **אין מרחיקין ציון ממקום טומאה**. ולהכי צין כל ארצעה מזריו דתהא כל השדה נטמאה וצציון דמזר אחד לא סגי לכולה דאין מרחיקין ציון ממקום טומאה: **ואכלאים בחולו של מועד נפקין ורמינהו בחדר משמיעין על השקלים**. שיהו ישראל מציאין תרומת שקלים צניסן דכתיב: בחדשו לחדשי השנה חדש והבא לי קרבן מתרומה חדשה: כדרכים. המוקפין חומה מימות יהושע בן נון: **ואם מקואות המים**. מקואות המים של מ' סאה שחוטטין אותן מן הזבל שנכנס לתוכן כל ימות הגשמים. והאי דלא פריך נמי בגמרא שאשר מתני' דתני ומתקנים הדרכים והרחצות בחולו ש"מ והכא תנא בט"ו בחדר משום דלאו פירכא הוא דצדין הוא דמתקנין להו תרי זימני דכי מתקן בט"ו בחדר אותו גשמים ומקלקלי להו והדרי ומתקני להו בחולו של מועד אבל אכלאים כיון דעקרו להו לגמרי בחמשה עשר בחדר למה לי למיפק בו בחולו של מועד ולהכי קא מיבעיא: **כאן בצנכיר כאן באפיל**.

על הצנירות יוצאים בט"ו בחדר על האפילות בחולו של מועד דפסח: **בורעים**. על התבואה יוצאין בט"ו בחדר שקודמין לירקות: **לא שנו**. דאין יוצאין עליהם קודם אדר וקודם חולו של מועד: **משום שגר פעולה דמוזלי גבן**. כלומר שיכול לשכור פועלין בזול לפי שאין עוסקין במלאכה בחולו של מועד: **שמע מינה**. מדעסקין לשכור פועלים בזול: **כי יהצינן להו**. שכירות לפועלים דבטלי כלאים: **דאי סלקא דעתך מדידהו**. דבעל הבית (י) יהיב להו אמאי יוצאין להכי בחולו של מועד משום שכר פעולה לצטלו בכל זמן אף על גב דליכא שכר פעולה בזול וכל מה דבעי ליתב להו אלא מתרומת הלשכה יהצינן להו וכל כמה דמצינן לזמנא מעות דהקדש עצדינן: **ועד כמה**. הוי כלאים דחייב לצטלו: רובע

אומר יצור והא לא שייך בזורע כבר ובפרק המוכר פירות (ב"ב דף נה. ושם) מיימתי לה מיהו בשמעמין דאירי בזורע כבר יש לומר דלא פליגי: ואין

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן ו.

אם יש סיד ביניהם. הציון הוא מסיד דמתן פרק ה' דמעשר שני (מ"ה) ומיימתי לה פרק מרובה (ב"ב סט. ושם) אם יש סיד צנייהם לא ידענא כמה: **אנ"ג דרביא חרם**. גרסינן ומלאמתי מפרש חרם דומה הוא לחרסית ואין לצן כמו סיד ונ"ל פירושו אם יש חרסית צנייהם (א) דומה שמציין להודיע שהוא טהור שעד שם אין בית הקברות שאינה לצן צינתיים: **אמר רב פפא** בשהסיד שפוף. פירוש ודאי כי ליכא סיד

ומרסית טהורין אבל כשהוא מרובה ושפוף על ראשו אז צריך חרסית שאם יש חרסית יש לתלות שנתן לצדי האכן חרסית והסיד נתחצר בו וזרפו הסיד שעל ראשו עמיה ואם אין חרסית א"כ סיד הוא של ציון צינתיים ולפירוש הקונטרס גרסינן אף על גב דליכא חורש (א) ומפרש צנייהם טהור דלינתקא לה טומאה דהוי לה קצר שנחרש ומימה לי נחי דטהור מטומאת אהל טהור לא הוי דהוי כמו שדה שנחרש בה קצר ושמא טהור מאלל קאלמר א"נ לגמרי ע"י דיעה וניפוח א"נ צנייהם איכא טובא ספיקות ושרי ספק אי איכא ציון (א) הטומאה צנייהם אי לא ואפילו איכא ציון הרי נחרש ומלאמתי מפרש דהשמא סלקא דעמיה דה"פ אם יש צנייהם חורש טהור דודאי לא היה שם טומאה דאם היה צנייהם לא היה חורשו אדם תימה לי אמאי לא פריך דקמני בקמייתא אם יש סיד צנייהם צינתיים טמא אע"ג דאיכא חורש ויכא קמני אם יש חורש צנייהם טהור ואע"ג דאיכא סיד ונ"ל דסלקא דעמיה דהך בתרייתא איירי דליכא סיד דכי איכא סיד לא היה טהור לעולם דהא אין מציינין אם לאו על הטומאה (א) וכי מורשו לא יהא טהור ולהכי לא מקשה כי אם מסיפא דצרייתא קמיתא דאיירי דליכא סיד: **דאמר מר אין מרחיקים**. כן פירש בתוספתא וצקונט' ובספרים מלאמתי דאמר מר אין מעמידין ציון כו' ולפי זה אינו נותן טעם למה כל השדה טמא אלא נותן טעם למה תחתיהן טהורין דאין מעמידין ציון במקום הטומאה ונהי דצרות אחד או שנים או שלשה יש לנו לומר דכל תחתיה טמא כי אין הטומאה שפחות מן הציון אבל בארצעה יש לתלות הטומאה בכל השדה לפיכך תחתיהן טהורים: **ואבכראים** בחורו' ש' מועד נפקין. במשנה פ"י מאי טעמא לא מקשה על אינך וצירושלי מקשה מציינין על הקצרות ולא

כבר ציינו ומתוך כגון שירד שטף מים של גשמים ושטפו: **בט"ו** קורין את המגידה. הוי מלי למתני צ"ד בו" (בכפרים) אלא משום דט"ו זמן דדברים אחרים הוא כגון ומתקנין את הדרכים וכו':

דמוזלי גבן. למ"ד לקמן (דף יג.) שכר פעולה שאין לו מה יאכל שרי ניחא שיכולין ליעול שכרן אלא לנאמן דאמר אסור לא ידעינן היכן ישכרו פועלים במועד ושמא יש לומר דהני דמוצא המצור:

מתרומת ה'שכבה. אין להקשות הא אית בהן מעילה דלב צ"ד מתנה עלייהו וצפרק בתרא דכתובות (דף קו. ושם) איכא מיילי טובא שנוטלין שכן מתרומת הלשכה:

שיש בה רובע. פירוש כשרוצה לזרוע דהא קמני סיפא ר' יוסי אומר יצור והא לא שייך בזורע כבר ובפרק המוכר פירות (ב"ב דף נה. ושם) מיימתי לה מיהו בשמעמין דאירי בזורע כבר יש לומר דלא פליגי: ואין

עין משפט גר מצוה

מַטָּא א ב ג מיי פ"ח מהלכות טומאת מת הלכה יא: ג ד מיי פ"א מהלכות שקלים הלכה ט סגמ עשין מה: נא ה מיי פ"ב מהל' כלאים הלכה טו: גב ו מיי פ"א מהל' מגילה הל' ד סגמ עשין דרגנן ד טוש"ע א"ח סי' תרפח סעיף א: גז ז ח מיי פ"ב מהל' כלאים הלכה טו והלכה יז: גט ט מיי' שם הלכה [ז] טז:

רבינו חננאל

וניחוש דלמא טומאה גואי ואילנות על הגבולין בראי, ופרקינן במסוכנין. איבעית אימא כדאמ' אין מרחיקין ציון ממקום הטומאה שלא להפסיד את ארץ ישראל. ר' יהודה אומר עד שיהא שם זקן או תלמיד שתיקן זה הציון, לפי שאין הכל בקיאין בדבר. ש"מ צורבא מרבנן דאיתיה במתא כל מיילי דמלאה רמיין. אמר רב יהודה מצא אבן אחת מצוינת תחתיה בטמא, שתיים אם יש סיד ביניהן טמא, ואם לאו טהור. ואם היה הסיד שפוף על ראשיהן ומרודה לכאן ולכאן אי א' איכא חרש ביניהן טמא, דאמר"י מחמת חרש הוא דאינקלף, ואם לאו סיד דציני ביני הוא וטהור. אמר ר' אסי מצא ציון מצד אחד הוא הצד טמא וכל השדה טהורה, וכן שלשה הן טמאין וכל השדה טהורה, ארבעה השדה כולה טמאה והציננין שהציון בהן טהורין. דאמר מר אין מרחיקין ציון ממקום טומאה שלא להפסיד את ארץ ישראל כו'. ויוצאין אף על הכלאים, ומקשינן איני דבחולו של מועד יוצאין על הכלאים, והתנן בחמשה עשר באדר יוצאין על הכלאים. ופרקינן בבכרי יוצאין בחמשה עשר באדר, באפיל יוצאין בחולו של מועד. ויש אומרים כאן בורעים וכאן בירקות. (ו)אמר ר' יוחנן לא שנו בחולו של מועד אלא שאין ניצן ניכר, פ"י ציץ שלהן ניכר. אבל אם הציץ שלהן ניכר שהוא כלאים יוצאין לאלתר ואין שוהין אותן עד חולו של מועד. ומאי שנא בחולו של מועד יוצאין על הכלאים, אמר ר' יוחנן [משום] שכר פעולה, עת שהפועלים בטלין וגשכרין בוול לעקור הורעים ולהשליכן, ובענינן למיתן להו אגרייהו מתרומת הלשכה.

(א) אולי צ"ל אי איכא חרש צנייהן טהור כו' דציני ציני הוא ועמא אולי דרכיו היה לו נקאא אחרת.